

Araştırma Makalesi • Research Article

Genel Muhasebe Dersi Alan Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Ders Hakkındaki Metaforik Algıları: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Örneği

The Metaphoric Perceptions of Health Management Students Taking General Accounting Course About the Course: The Case of Ankara Hacı Bayram Veli University

Seyhan Çil Koçyiğit*, Pınar Uçakkuş**, Gökhan Coşkun***

Öz: Çalışmanın amacı, sağlık yönetimi bölümündeki genel muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe dersi ile ilgili sahip oldukları duygu ve düşüncelerinin, renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla ortaya konulmasıdır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim çalışma deseni kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 2019-2020 öğretim yılının güz döneminde (Kasım ayı) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde öğrenimini sürdüren ve muhasebe dersi alan öğrencilere anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında genel muhasebe dersi ile ilgili metaforları, “siyah, gri, brokoli, pırasa, kedi, yılan, kış, sonbahar, okey, satranç, kaktüs, papatyta, hesap makinesi, süs eşyası” olduğu ve öğrencilerin muhasebe algılarında ise “muhasebe zor, sıkıcı ama aynı zamanda asil olduğunu, gerekli ve faydalı bir ders olduğu, zorla sevdirmeye çalışıldığı algıları ön plana çıkmıştır. Muhasebe dersinde daha fazla örnek çözülmesi, bilgisayarlı ortamda öğrenim sürecinin gerçekleşmesi, daha az sınıflarda eğitimin yapılması önerilebilir. Öğrencilerin metaforik algıları yönünde kohort çalışma yapılabilmesi ve değişim ortaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Genel muhasebe, Metafor, Muhasebe algısı

Abstract: The aim of the study is to reveal the feelings and thoughts of the students who take the general accounting course in the health management department about the accounting course through the metaphors of color, animal, food type, season, game, flower and item. The study was carried out within the scope of the phenomenology study design, which is one of the qualitative research methods. The research was carried out by applying a questionnaire to the students who continue their education in Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management and take accounting

* Prof. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi
ORCID: 0000-0003-1012-3605, seyhan.cil@hbv.edu.tr (Sorumlu Yazar)

** Araş. Gör. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi
ORCID: 0000-0002-4236-4350, pinarguns@gmail.com

*** Öğr. Gör., Amasya Üniversitesi, Sabuncuoğlu Şerefeddin SHMYO
ORCID: 0000-0002-5181-0498, coskun.gokhan@amasya.edu.tr

Cite as/ Atf: Koçyiğit, S. Ç., Uçakkuş P. & Coşkun, G. (2022). Genel muhasebe dersi alan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin ders hakkındaki metaforik algıları: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 197-211. <http://dx.doi.org/10.18506/anemon.892078>

Received/Geliş: 07 March/Mart 2021

Accepted/Kabul: 16 January/Ocak 2022

Published/Yayın: 30 April/Nisan 2022

courses in the fall semester of the 2019-2020 academic year (November). Within the scope of the research, the metaphors of the general accounting course are "black, gray, broccoli, leek, cat, snake, winter, autumn, okey, chess, cactus, daisy, calculator, ornaments" and in the accounting perceptions of the students "accounting is difficult, The perceptions that it is boring but also noble, that it is a necessary and useful lesson, that it is tried to be loved by force has come to the fore. It may be suggested to solve more examples in the accounting course, to realize the learning process in a computerized environment, and to have education in less classes. Cohort work should be done in the direction of students' metaphorical perceptions and change should be revealed.

Keywords: General Accounting, Metaphor, Accounting Perception.

Giriş

Sağlık yönetimi mezunlarından lisans eğitimlerini tamamladığında, problem çözme, iletişim ve liderlik gibi kişisel özelliklerin yanı sıra muhasebe, pazarlama ve insan kaynakları gibi çok fonksiyonlu iş yükleri de beklenmektedir. Artan rekabet ortamında finansal başarı için her işletmede olduğu gibi sağlık işletmelerinde de muhasebe son derece önemlidir. Günümüzde sağlık yönetimi alanında muhasebe bilgisinin temel ve istenilen bir yetkinlik olduğu genel kabul görmüş bir husustur. İşletmeler finansal bilgiyi üretmede mesleki bilgi ve beceriyi edinmiş, nitelikli, kaliteli, alanında uzmanlaşmış, sektörü bilen ve güvenilir muhasebe personeline ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bağlamda nitelikli muhasebe personelinin yetişmesi nitelikli bir muhasebe eğitimini gerektirir.

Muhasebe kelimesi akla geldiğinde kişide olumsuz, zor, karmaşık ve soğuk bir izlenim bırakabilmektedir. Bu olumsuz izlenimin nedeni, muhasebenin onunla ilgilenen bireylere yalnızca birbiri ardına ve sıkıcı hesaplama işlemleriyle meşgul olma, bazı defter kayıtları tutma gibi iş ve sorumluluk getirdiği düşüncesidir. Muhasebenin öneminin giderek artmasına rağmen kişiler bu gibi olumsuz düşüncelere maruz kalabilmektedir. Muhasebe eğitimi ile yanlış algılama ve izlenimler arasında mesafeyi açmak adına, bu olumsuz düşüncelerin altında yatan nedenleri öğrenmek ve uygun çözümler bulmak gerekmektedir (Erol ve Demirel Utku, 2015:1308).

TDK Türkçe sözlükte (2020) Metafor, etimolojik köken olarak Fransızca'dan métaphore şeklinde ve karşılığı(mecaz), herhangi bir kavramı veya kelimeyi kabul edilen anlamından farklı anlamlar içerecek şekilde kullanma olarak isimlendirilmektedir. Joseph C. Fischer ve Anne Kiefer ve Sarah Efron ve Pamela Bolotin Joseph'in öğretmen özeleştirisi üzerindeki çalışmaları, metaforun tutumlarımızı ve inançlarımızı keşfetmenin bir aracı olarak açıklar. Metaforlar Cerit'e göre (2008), kişilerin doğayı, yaşamı, kavramları, nesnelere ve olayları farklı birtakım teşbihler kullanmak suretiyle nasıl anlamlandırdıklarını ifade etmekte kullandıkları bir yöntemdir. Yob'a (2003) ise, fazlaca karmaşık, soyut veya teorik bir olguyu kavramak ve ifade etmek için kullanılacak güçlü bir yöntem şeklinde tanımlamaktadır.

Soyut kavramlar ve bilinenler arasında ilişki kurarak bireylerin düşünceleri ve bu düşünceleri ifade etme biçimleri açıklanmaya çalışılmaktadır. Saban vd. göre (2005), bireyler sahip oldukları bilgi, beceri ve tutumlarla hareket ederek, bilinen somut nesnelere ile soyut kavramlar arasında ilişki kurmak suretiyle düşüncelerini açıklamada metaforik yapılardan faydalanırlar. Metafor terimi bir nesne, düşünce veya eylemi ifade etme biçimi olarak aslında kişilerin gündelik hayatta da yoğun olarak kullanmış oldukları bir benzetim olgusudur. Lakoff ve Johnson ise (2005), metaforiksel ilişkiler kavramsal sistemimizin önemli bir kısmını yapılandırmada kullandığımızı düşünmektedir. Ayrıca metafor bir olgu/fenomeni başka bir olgu/fenomene nazaran tecrübe etmek ve kavramaktır. Metafor bir düşünce aracı olarak, bilginin bilindik bir sahadan yeni bir sahaya taşınmasını ifade etmektedir.

Son yıllarda metaforlar üzerine veya metafor kullanılarak sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde yapılan çalışmalar artış göstermiştir. Bu olgunun kişilerin düşüncelerini ifade etme ve şekil vermelerine yönelik oldukça etkili bir zihinsel modelleme ve haritalama vasıtası olmasının metaforlar ile ilgili yapılan çalışmalardaki artışta katkısı bir hayli fazladır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metaforların önemi özellikle soyut kavramların görselleştirilmesi ve somutlaştırılmasında, zor kavram ve terimlerin öğreniminde ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı Morgan'a göre (1998), hem bir düşünce ve görme

biçimi olan metaforlar hem de yeni bir bilginin öğrenilmesini kolaylaştırma aracıdır. Muhasebe kavramlarının soyut yapısı ve bu kavramların dolaylı aktarımının zorunluluk haline gelmesi, muhasebe öğretiminde karmaşık, kuramsal veya soyut bir olguyu açıklama ve anlamada uygulanabilecek etkili bir kavrayışsal model olarak metaforları ön plana çıkarmaktadır.

Erol Fidan'a göre (2019), çok çeşitli kavramlara yönelik metafor konularının ele alındığı ve metaforların hala önemli bir şekilde odaklandığı, eğitimle ilgili çalışmalar araştırıldığında karşımıza çıkmaktadır. Metaforların düşünceleri daha açık ve belirgin hale getirmekteki kolaylığı, onları tercih etmemizdeki en belirgin etkenlerdendir. Başka bir deyişle farkındalığımızı artırmada ve eğitim ile alakalı çeşitli kavramların ev-okul-sınıf değişkenleri içerisinde bireylerde hangi ifadeler yarattığına yönelik zihni haritalar ortaya çıkarmakta olan metaforlardan, kritik öneme sahip bir araç olarak yararlanılmaktadır.

Sosyal bilimlerde çağdaş metafor alanında yapılan çalışmaların temelinde Lakoff ve Johnson'un 1980 yılında "Metaphors: We with Live by" isimindeki yapıtla ileri sürdükleri ve "Çağdaş Metafor Teorisi" adıyla bilinen teori yer almaktadır. Disiplinler arası uygulamalarda biliş ve iletişim çalışmalarının odağına metafor kavramı, yerleştirilmiştir. Muhasebede yapılan uygulamaların temellerinde araç olarak kullanılan finansal tablolar, örgütlerin etrafındaki sorumlulara verilerin sunulması görevini yerine getirmektedir. Bu nedenle muhasebe uygulamaları, örgütün mali ifade biçimi haline evrilmiştir (Erol Fidan, 2019: 32). Mali tablolar vasıtasıyla temsil edilen muhasebe verileri böylelikle örgütsel ve siyasal açıdan bir söylem olarak da kabul edilmektedir. Çağdaş metafor teorisindeyse, mevcut durumları örgütsel ve siyasal açıdan bir söylem olarak açıklamanın yanında ahlaki davranışların kavrama dönüştürülmesi süreçlerinde dahi mali işlem terimlerinden faydalanılması zorunluluğu gündeme gelmektedir. Zira muhasebe metinlerinde metni oluşturan tartışmalar örgüsü, anlamın oluşturulması ve iletilmesi sürecinde aktif rol oynayan olarak metaforlar görülmektedir (Erol Fidan, 2019: 32).

Literatürde yapılan metafor çalışmaları birçok alanda yapılmasına karşın sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin muhasebe algısına ilişkin yapılan çalışmaların az sayıda olduğu görülmüştür (Fidan ve Ağırbaş 2019; Akpınar ve Yıldız, 2018). Bu sebeple çalışmanın amacı genel muhasebe dersi alan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin ders hakkındaki metaforik algılarının incelenmesidir. Bu algı incelemesi ise hayvan, eşya, çiçek, mevsim, besin türü, renk ve oyun metaforları aracılığıyla yapılacaktır. Bu çalışma Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi öğrencilerinin muhasebeye yönelik metaforik algılarına odaklanmaktadır. Öğrencilerin algıları iki ana nedenden dolayı önemlidir. İlk olarak, öğrencilerin algıları öğrenme sürecinde önemli bir rol oynar, çünkü öğrencilerin öğrenme çıktılarını etkileyen öğrenme yaklaşımlarıdır. İkincisi, algılar öğrencilerin kariyer seçimini ve akademik anadal seçimini etkileyen faktörlerden biridir (Cohen and Hanno, 1993; Fisher and Murphy, 1995; Friedlan, 1995; Caldwell, Weishar and Glezen, 1996; Saudagaran, 1996). Araştırmanın bu yönü ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Literatür Taraması

Yerli ve yabancı literatür incelendiğinde, öğrencilerin tutum ve algılarının incelendiği muhasebe dersine yönelik aşağıdaki çalışmalara ulaşılmıştır.

Geiger ve Ogilby (2000) tarafından yapılan çalışmada, iki farklı üniversiteden 331 finansal muhasebe öğrencisinin muhasebe dersine yönelik algılarındaki değişiklik ölçülmüştür. Öğrencilerin dönem başındaki olumsuz tutumlarının, dönem sonunda azaldığı belirlenmiştir. Jones ve Fields (2001) tarafından yapılan çalışmada, muhasebe dersini alan öğrencilerde olumsuz algılar olduğu ve derse yönelik olarak öğrencilerin daha başarısız ve cesaretsiz oldukları tespit edilmiştir.

Ağca ve Zeyinoğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada, Eskişehir Anadolu Üniversitesi ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde eğitim alan 819 öğrenci kapsama alınmış ve son sınıftaki öğrencilerin birinci sınıftaki öğrencilere nazaran muhasebe dersine ve mesleğine yönelik daha negatif tutumlar besledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Akdeniz Üniversitesi'nde Özcan vd. (2009) tarafından yapılan çalışmada, muhasebe mesleği mensuplarının mezun oldukları Meslek Yüksek Okulları'nın kendi mesleklerine katkısının ne derece olduğu, memnuniyet düzeyleri ve kendi mesleklerine bakış açıları irdelenmiştir. Ayrıca birinci ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğrencilerin karşılaştırması yapılarak mesleğin geleceğine ve Meslek Yüksek Okulunda aldıkları eğitime birinci öğretim öğrencilerin daha iyimser baktıkları saptanmıştır.

Gökgöz (2012) tarafından Yalova Üniversitesi'nde öğrenim gören 195 öğrenciye yapılan çalışmada, genel muhasebe dersi alan öğrencilere anket uygulanmış ve muhasebeci kavramının metaforik algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmada içerik analizi yapılmış ve sonuç olarak, karınca, tilki, hesap makinesi, matematikçi ve bahçıvan en sık kullanılan metafor çeşitleri olmuştur.

Gökgöz ve Dizkırıncı (2013) tarafından Yalova Üniversitesinde yapılan çalışmada, 195 öğrencinin muhasebeye dair kullandıkları metaforlar belirlenmiştir. En çok tercih edilenler ise hesap makinesi, matematik, bilmece, yapboz ve terazi gibi metaforlar olmuştur. Analizlerinde Ki kare testi kullanmışlardır ve bu testte eğitim biçimi ve cinsiyet ile kullanmış oldukları metaforlar arasında anlam bakımından bir ilişki bulunamamıştır.

Ertuğrul ve Özdemir'in (2014) tarafından yapılan çalışmada muhasebe dersini alan öğrencilerin (lisans/önlisans) derse karşı tutumları ölçülmeye çalışılmıştır. Toplamda 9 Üniversitede 821 öğrenciye uygulanan ankette öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutumları "Gereklilik", "Amaçsızlık", "İstekli/Arzulu", "Gereksiz, angarya ve sıkıcı" ve "İsteksizlik" gibi beş gruba ayrılmıştır.

Yıldırım (2015) tarafından Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesinde muhasebe dersi alan 62 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik görüşleri incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre ödül, başarı, merak veya zevkli, zaman, kariyer, bilgi, zor, eğitici, sıkıcı, motivasyon puanlarının ortalamaları arasında herhangi bir farklılığa rastlanmadığı tespit edilmiştir.

Erol ve Demirel Utku (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, muhasebe dersini ilk defa alan öğrencilerin, muhasebe dersine ilişkin dönem başı ve dönem sonundaki algılarını ölçmek amacıyla 164 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda genel muhasebe dersi algılamaları dönem başında daha olumlu, dönem sonunda ise daha olumsuz olarak tespit edilmiştir.

Güler vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada, Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğretim gören 200 muhasebe bölümü öğrencisinin "muhasebeci" metafor algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin genel anlamda en fazla tercih ettikleri metaforların parasal kavramı içeren metaforlar olduğu belirlenmiştir.

Akpınar ve Yıldız (2018) tarafından Sakarya Üniversitesi'nde çeşitli bölümlerde öğrenim gören ve muhasebe dersi alan 271 öğrenciye uygulanan çalışmada öğrencilerin muhasebe kavramına ait algıları çeşitli metaforlar ile (oyun, hayvan, eşya, renk, mevsim, besin, çiçek) araştırılmıştır. Çıkan sonuçlara göre öğrencilerin muhasebe kavramı algıları içinde "faydalı, gerekli, önemli bir ders olarak muhasebe", "heyecan verici bir ders olarak muhasebe" ve "sıkıcı, karmaşık ve zor bir ders olarak muhasebe" ilk akla gelen algılar olarak saptanmıştır. Kategoriler arasında yaygın biçimde kullanılan metaforların ise "kış, aslan, hesap makinesi, sebze türü, siyah, saklambaç ve kaktüs" olduğu tespit edilmiştir.

Erol Fidan (2019) tarafından yapılan çalışmada, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İ.İ.B.F. de çeşitli bölümlerde öğrenim gören bunlar içinde muhasebe dersini almakta olan 377 öğrencinin muhasebe kavramına ilişkin algıları metaforlar vasıtasıyla (oyun, renk, eşya, hayvan, çiçek, besin türü, mevsim) ölçülmüştür. Çalışma sonucunda öğrencilerin metaforlara yükledikleri anlamlar ile mesleklerini seçme fikirleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın görüldüğü belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı, sağlık yönetimi bölümünde öğretim gören ve genel muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe kavramına olan algılarının ve bakış açılarının metaforlar aracılığıyla

belirlenmesidir. Genel muhasebe dersi özellikle muhasebeyle ilk defa tanışılan derstir. Öğrencilerin bu ilk karşılaşmadaki bakış açılarının ve algılarının metaforlar aracılığıyla tespit edilmesi, bu derse yönelik olumsuz algıların nedenlerinin anlaşılmasında yararlı olabilecektir. Öğrencilerin bu bakış açılarının ortaya konulması, muhasebe eğitiminde öğretim elemanlarına bir rehber olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim çalışma deseni kapsamında olup, 2019-2020 öğretim yılının güz döneminde (Kasım ayı) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde öğrenimi sürdüren ve muhasebe dersi alan öğrencilere anket uygulayarak yapılmıştır.

428 öğrencinin oluşturduğu ana kütle için tam sayım yapılarak, kolayda örneklem yöntemi seçilmiş olup çalışma evreninin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. 176 öğrenciden verisi kullanılabilir anket elde edilmiştir. Anket sayısının yeterliliğinin ölçülmesinde aşağıdaki formül esas alınmıştır (Yamane, 2001):

$$n = \frac{N(zs)^2}{Na^2 + (zs)^2}$$

Orana ilişkin varyans

$$s^2 = p \cdot q \quad (q = 1 - p)$$

Şeklinde olduğundan yukarıdaki formül

$$n = \frac{Nz^2pq}{Na^2 + z^2pq}$$

şeklinde kullanılmıştır. Bu formülden yola çıkarak örneklem sayısının %95 güvenirlilik ile 156 olmasının yeterli olduğu görülmüştür.

Çalışmada kullanılan anket ifadeleri, Erol Fidan (2019) ve Fidan ve Ağırbaş (2019)'un çalışmalarından temel alınmıştır. Nicel ve nitel verilerin analizinde, Saban'ın (2009) çalışmasında izlediği metod uygulanmıştır. Katılımcıların ankette yer alan "Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, "... " olurdu. Çünkü "... " cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Araştırma sorularının yanıtlandırılmasında öğrencilerle yüz yüze iletişim metodu kullanılmıştır.

Verilerin analizi üç kademede yapılmıştır. İlk olarak katılımcıların kullanmış oldukları metaforların kaynakları betimsel analize tabi tutularak tablo haline getirilmiştir. Katılımcıların ayrı ayrı tüm metaforlar konularında yazdıkları metafor kaynaklarını kullanma yoğunlukları tablolarda gösterilmiştir. İkinci aşama ayıklama aşamasıdır. Metaforun kaynağı ve konusu arasında bulunan ilişki açısından, metaforun kaynağı incelemeye alınarak eleme yapılmıştır. Burada metaforla ilgili herhangi bir mantıksal gerekçenin olmadığı, muhasebe kavramının anlaşılmasına katkı sağlamayan cevaplar tespit edilerek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Örneğin "muhasebeyi masa eşyası gibi görüyorum. Çünkü; aklıma ilk gelen o, sebebi bilmiyorum." biçimindeki söylemde metaforun kaynağı (masa), açık olmasına karşın, metaforun hangi mantıksal esasa dair olarak söylendiği net değildir. Bunun yanında bu gibi ifadelerin muhasebe kavramının idrak edilmesine ne gibi bir katkı sağlayacağı da meçhuldür. Son aşamada ise metaforları çeşitli kavramsal kategoriler altına toplamak için içerik analizi yapılarak ortak özellikte olanlar belirlenmiştir. Örneğin, "Muhasebeyi siyah renk olarak görüyorum. Çünkü uğraştırıcı.", "Muhasebeyi keçi olarak görüyorum. Çünkü inatlaşarak öğrenmek gerekiyor.", "Muhasebeyi kış mevsimi olarak görüyorum. Çünkü zor.", "Muhasebeyi ısrırgan otu gibi görüyorum. Çünkü bazen sinir bozuyor." vb. gibi öğrenci ifadelerinden muhasebe dersinin sıkıcı ve zor bir ders olarak algılandığı söylenebilir. Dolayısıyla bu ifadeler, "zor, sıkıcı ve karmaşık" kategorisi içerisinde ele alınmıştır. Diğer kategoriler de bu şekilde uyumlu olarak düzenlenmiştir. Bu sebeple, metaforlar katılımcıların cevaplarına göre muhasebe kavramına ilişkin içerdikleri özellikler bakımından " Yol

gösterici bir ders olarak muhasebe”, “Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe”, “Heyecan verici bir ders olarak muhasebe”, “Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe”, “Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe”, “Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe”, “Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe”, “Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe” şeklinde 9 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Saban (2009), Güven & Güven (2009), Güveli vd. (2011), Akpınar & Yıldız (2018), Erol Fidan (2019) da araştırmalarında farklı kavramlarla ilgili yakın bir çalışma süreci yürütmüşlerdir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmacılar tarafından metaforlar kavramsal kategoriler ile eşleştirilmiştir. Bu eşleştirme yapılırken, araştırmacının birisi tarafından metaforlar sesli olarak okunmuş, diğer araştırmacılar tarafından da okunan metaforların hangi kategoride yer alması gerektiğiyle ilgili görüş birliğine varılarak frekans tablosu oluşturulmuştur. Çalışmada erişilen kavramsal sınıflar içinde gösterilen metafor imgelerinin sözü edilen bir kavramsal kategoriye ifade edip etmediğini doğrulamak için uzman görüşü alınmıştır. Kıyaslamalarda aynı görüş ve farklı görüş sayıları tespit edilmiş ve çalışmanın güvenilirliği Miles ve Huberman’ın (1994: 64) formülü $\text{güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$ kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmacı ve uzman değerlendirmeleri arasındaki uyumun nitel çalışmalar bazında %90 ve üzeri olması, istenilen düzeyde bir güvenilirliğin yakalanmış olduğu anlamına gelmektedir. Bu çalışmaya mahsus elde edilen güvenilirlik çalışmasında %94 oranında bir uzlaşma (güvenirlik) sağlanmıştır.

Son olarak SPSS Statistics 23 programı verilerin analizinde kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerden alınan cevaplar ile metaforlar, metaforların kaynakları ve gerekçeleri arasındaki ilişki içerik analizi yöntemi kullanılarak detaylı bir şekilde araştırılmıştır.

Bulgular

Araştırma bulgularında öğrencilerin demografik bilgileri ve muhasebe kavramına ilişkin yedi metafor başlığı (renk, besin türü, hayvan, oyun, mevsim, çiçek, eşya) için öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar ve bunlarla ilgili en çok dikkat çeken birkaç örnek ile birlikte tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	141	80,1
Erkek	35	19,9
Toplam	176	100

Tablo 1’e göre, katılımcıların %80,1’i kadın %19,9’u erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Yaş	N	%
18-19	52	29,6
20-21	90	51,2
22-23	27	15,3
24+	7	3,9
Toplam	176	100

Tablo 2’e göre, katılımcıların %29,6’sı 18-19 yaş aralığında, %51,2’si 20-21 yaş aralığında %15,3’ü 22-23 yaş aralığında, %3,9’u 24 yaş üstü kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Sınıf Dağılımı

Sınıf	N	%
1	54	30,7
2	51	29,0
3	42	23,9
4	29	16,5
Toplam	176	100

Tablo 3'e göre, katılımcıların %30,7'si 1. sınıf, %29'u 2. sınıf, %23,9'u 3. Sınıf, %16,5'i 4.sınıftır.

Tablo 4. Katılımcıların Ders Alma Durum Dağılımı

Ders Alma Durum	N	%
Alttan Alıyorum	37	21,0
Geçtim	73	41,5
İlk Kez Alıyorum	66	37,5
Toplam	176	100

Tablo 4'e göre, katılımcıların %41,5'i dersi geçmiştir, %37,5'i ilk kez almaktadır ve %21'i alttan almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Renk Metaforu Dağılımı

Renk	N	%	Çünkü
Siyah	79	44,9	"Muhasebede siyah gibi asil bir ders." "Muhasebe siyah gibi içimi karartıyor. "
Gri	45	25,6	"Belirsizlik var ne anlıyorsun ne anlamıyorsun." "Muhasebe gri gibi iç karartır ama çözebilene zevk verir. "
Mavi	10	5,7	"Mavi renk gibi muhasebe de her yerde karşımıza çıkıyor." "Hocamız mavi rengi katıyor, güzelleştiriyor. "
Beyaz	9	5,1	"Muhasebe beyaz kağıt gibi üzerini doldurmak için yeni bir form oluşuyor. "
Kırmızı	9	5,1	"Kırmızı çok çirkin bir renk, muhasebede çok çirkin." "Muhasebe kırmızı gibi her şeyi güzelleştiriyor. "
Yeşil	7	4,0	"Yeşili hiç sevmiyorum, muhasebeyide." "Muhasebede yeşil gibi içim açılıyor. "
Pembe	4	2,3	"Muhasebe pembe gibi tatlı ama çirkin. "
Sarı	4	2,3	"Hocamız sarı rengi katıyor, hocamız gibi çok güzel. "
Lacivert	3	1,7	"muhasebe lacivert gibi bende ilgi çekici duygular uyandırıyor. "
Mor	3	1,7	"Tatlı ama çirkin." "Muhasebe mor gibi ne isteksizlik yaratıyor ne de heyecan veriyor, "Muhasebeyi mor gibi çekici buluyorum. "
Kahverengi	2	1,1	"Kahverengi sevilmez, değişik bir renk muhasebe de değişik sevilmeyen bir ders. "
Bordo	1	0,6	"Muhasebe bordo gibi ne isteksizlik yaratıyor ne de heyecan veriyor. "
Toplam	176	100	

Tablo 5'te katılımcıların muhasebeyi renk metaforu ile algılarında farklılaşmalar vardır ve bunlar olumlu olumsuz olarak frekans ve bazı gerekçelerle birlikte verilmektedir. Katılımcılar tarafından en çok kullanılan metaforlar siyah, gri renklerdir. Renkleri muhasebe ile olumlu olarak değerlendiren öğrencilerin cevapları incelendiğinde, siyah rengin asil bir renk olduğu ve muhasebenin de çok asil bir ders olduğu ve siyah renk de muhasebe gibi iç kararttığı algıları vardır. Gri renk ile muhasebede bir belirsizlik olduğu ne anladıklarını ne de anlamadıkları algısı olduğu ve gri gibi iç karartıcı olduğu ama çözebildiğinde zevk alındığını söylemektedirler.

Tablo 6. Katılımcıların Besin Metaforu Dağılımı

Besin	N	%	Çünkü
Brokoli	26	14,8	"Brokoli faydalı ama sevmiyorum, muhasebe de gerekli ama sevmiyorum. "
Pırasa	21	11,9	"Muhasebe pırasa gibi zorla veriliyor. "
Mantar	19	10,8	"Mantar sevilmez, öldürebilir, muhasebe de sevilmez notlarımız düşük olduğu için de bizi öldürebilir. "
Acı biber	16	9,1	"Muhasebe acı biber gibi yakıyor, hayatımı mahvediyor. "
Bamya	13	7,4	"Muhasebe bamya gibi yüzümü ekşitiyor. "
Kereviz	8	4,5	"Muhasebe pırasa gibi zorla veriliyor. "
Et	7	4,0	"Muhasebe et gibi çok güzel. "

Temel besin	6	3,4	“Temel besini nasıl almamız gerekiyorsa muhasebeyi de iyi bilmemiz gerekir. ”
Çikolata	5	2,8	“Muhasebeyi çok seviyorum, çikolata gibi çok güzel geliyor. ”
Nar	5	2,8	“Muhasebe nar gibi toplu ama içi çok detay. ”
Elma	5	2,8	“Elma olsa da olur olmasa da, muhasebede olsa olur olmasa da olur hatta olmasa daha güzel olur. ”
Ceviz	5	2,8	“Muhasebede ceviz gibi değişik hoş olmayan tadı var. ”
Enginar(N=4), Turşu (N=3), Tuz (N=3), Filtre Kahve (N=2), İşkembe (N=2), Midye (N=2), Ekmek (N=2), Maydanoz (N=2), Çiğ Köfte (N=2), Ayva (N=1), Bal (N=1), Kuru Besin (N=3), Limon (N=2), Cips (N=1), Baklava (N=1), Tarçın (N=1), Peynir-Ekmek (N=1), Domates (N=1), Ispanak (N=1), Yulaf (N=1), Yumurta (N=1), Kayısı (N=1), Bezelye (N=1), Prinç Pilavı (N=1), Domates (N=1),	40	22,9	“Muhasebede tuz gibi her yerde gerekli.”, “Enginar, bal, yumurta, ıspanak gibi muhasebede faydalı ama sevemiyorum.”, “Muhasebe bezelye, işkembe gibi zorla veriliyor.”, “Muhasebe ayva gibi kışın oluyor ama yazın çekilmiyor.”, “Maydanoz gibi muhasebe her şeyde var ama yararsız.”, “Pirinç pilavını bazen iyi tutturuyorum, bazen kötü yapıyorum muhasebeyi de bazen yapıyorum bazen yapamıyorum.”, “Kuru besin gibi kuru zevk vermiyor bana muhasebe.”, “Kayısıya dokunamıyorum, muhasebeye de dokunamıyorum, sevmiyorum.”, “Muhasebe çiğ köfte gibi mideme oturuyor sindiremiyorum.”, “Muhasebe peynir-ekmek gibi başı güzel sonu kötü. ”

Tablo 6’da katılımcıların muhasebe için besin metaforu algılarına bakıldığında, muhasebenin en çok brokoli, pırasa, mantar ve acı bibere benzetildiği görülmektedir. Katılımcılar brokoli, pırasa, mantarın yararlı besin olduğu gibi muhasebenin de işletmeler açısından önemli olduğu ve hayatımızın her alanında kullanacağımızı söylemektedirler ama aynı zamanda muhasebe dersi bu sebzeler gibi zorla verildiğini ve sevilmediğini söylemektedirler. Karbonhidrat (ekmek, pilav vs.) gibi fazla alındığında zarar verdiğini, bazı meyveler (nar, ceviz) gibi karışık ve konuların çok olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 7. Katılımcıların Hayvan Metaforu Dağılımı

Hayvan	N	%	Çünkü
Kedi	34	19,3	“Kedi her yerde var muhasebe de her alanda var.” “Muhasebe de kedi gibi nankör. ”
Yılan	31	17,6	“Yılan korkutucu, sokup öldürüyor bizi muhasebe de korkutucu ve öldürücü. ”
Köpek	25	14,2	“Köpek gibi muhasebe de korkutucu.” “köpeği seversen korkmana gerek yok muhasebeyi de seversen korkmana gerek yok. ”
Aslan	15	8,5	“Aslan korkutucu, muhasebede hatayı kabul etmez, geçmesi ve anlaması zor bu yüzden elinden kurtulamayız.” “Aslan ormanın kralı, muhasebede derslerin kralı. ”
Böcek	9	5,1	“Böceğe dokunamam sadece bakıyorum ve tiksiniyorum, muhasebeye de bakıp tiksiniyorum. ”
Arı	8	4,5	“Muhasebe de arı gibi özenle oluşturulmuş.”

			“Muhasebeye dokunmasan bile arı gibi sokuyor.”
Fare	8	4,5	“Muhasebe fare gibi tiksiniç.”
Bukalemun	5	2,8	“Muhasebede her şey sürekli değişiyor bukalemun gibi.”
Karınca	5	2,8	“Muhasebeyi anlamak için karınca gibi çok çalışmak gerek.” karınca gibi çalışıp çabalasam da olmuyor.”
Çakal	5	2,8	“Çakal gibi muhasebe de gizli gizli öldürüyor bizi.”
At (n=3), panda(n=3), muhabbet kuşu (n=3), ayı (n=3), çekirge (n=2), sürüngenler (n=2), maymun (n=2), çekirge (n=2), zürafa (n=1), evcil hayvan (n=1), öküz (n=1), baykuş (n=1), keçi (n=1)	31	17,9	“At ile anlaşamazsan seni fırlatabilir, muhasebeyi de anlamazsan seni fırlatır.” “Muhasebe de baykuş da korkutucu hiç sevmem.” “Muhasebe panda gibi sevimli ama tehlikeli.” “Muhasebeyi anlamak için maymun gibi zeki olmak gerek.” “Muhasebede evcil hayvan gibi olması gereken bir şey.” “Zürafa gibi dersler de çok uzun geliyor.” “Muhasebe de lama gibi hayatıma tükürdü.” “Muhasebe kendisini anlamamamız için keçi gibi inatçı.”

Tablo 7’de katılımcıların muhasebeye yönelik geliştirdikleri oldukça çeşitli hayvan metaforları arasında ön plana çıkanlar kedi, yılan, köpek aslan, böcek, arı, fare, bukalemun, çakal ve karıncadır. Muhasebeyi derslerin kralı olarak ve hataya yer vermeyen korkutucu bir ders olduğu belirtilmiştir. Muhasebeyi kediye benzeten katılımcılar muhasebeyi nankör olarak görmüşlerdir. Muhasebeyi karıncaya benzeten katılımcılar ise muhasebenin düzenli ve sık çalışılması gereken bir ders olduğunu, ama bazen çok çalışsan da yapılamadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar böcek gibi görmektedir muhasebeyi, böcek gördüklerinde korkutucu ve tiksiniç hissinin muhasebede de hissettiklerini ifade etmişlerdir. Genel olarak muhasebe katılımcılarda kötü hisler uyandırmaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların Mevsim Metaforu Dağılımı

Mevsim	N	%	Çünkü
Kış	80	45,5	“Kış gibi soğuk, hasta eder, şartları sevilmez.”, “Muhasebe kış gibi insanın içine huzur saçıyor ve mutlu ediyor.”, “Muhasebeyi kış gibi hem seversin hem sevmezsin.”
Sonbahar	56	31,8	“Muhasebe sonbaharın yaprakları yere döktüğü gibi seni yerlere döker.”, “Sonbahar sevilmez, muhasebede sevilmez.” Sonbaharın o ılık havası, yaprakların güzelliği gibi muhasebede mutlu ediyor.”
Yaz	30	17,0	“Muhasebe yaz gibi mutlu ediyor.”, “Muhasebe yaz gibi bunaltıcı bir ders.”
İlkbahar	10	5,7	“Muhasebe ilkbahar gibi mutlu ediyor.”, “İlkbaharda ne zaman yağmur yağıp seni ıslatacağı belli olmaz muhasebenin de seni yağmura tutup ne zaman üzeceği belli değil.”

Tablo 8’de görüldüğü gibi, muhasebenin mevsim olarak metafor algılarında katılımcıların en çok kullandıkları mevsimler kış ve sonbahardır. Muhasebeyi kış mevsimine benzeten katılımcılar yorucu, soğuk ve hasta edici bir ders olarak gördükleri için bu benzetmeyi yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca kış mevsimi gibi insana huzur verdiği ve mutlu eden önemli bir ders olduğu vurgusu yapmışlardır. Muhasebeyi sonbahara benzeten katılımcılar muhasebenin sonbaharın yapraklarını döktüğü gibi insanın umutlarını, hayal kırıklığı duygusunu yaşatan, bir ders olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca sonbaharın

havasının ılıklığı, yaprakların güzelliği doğa ile uyumuna güzellik kattığı gibi muhasebe de insana güzellikler katıyor.

Tablo 9. Katılımcıların Oyun Metaforu Dağılımı

Oyun	N	%	Çünkü
Okey	21	11,9	“Okey sayısal hesaplamalar ve şans gerektirir muhasebe de bunları gerektirir.”, “Okey gibi muhasebede eğlenceli.”
Santraç	20	11,4	“Muhasebe de de santraç gibi herşeyi çok iyi hesaplamak gerekir, zorlu bir süreçtir.”, “Muhasebe santraç gibi stratejik düşünce gerektirir.”, “Santraç gibi muhasebede yorucu, sıkıcı ve karmaşık.”
Saklambaç	18	10,2	“Saklambaç gibi muhasebede de cevapları bulmak zor.”
Körebe	17	9,7	“Körebede gözler, muhasebe de de algılar kapalı.”
Zeka küpü	12	6,8	“Zeka küpünü yapması karmaşık ve zorlu iken, muhasebe de de işlemleri yapmak karmaşık ve zor.”
Pubg	11	6,3	“Pubg zaman alıyor saçma bir oyun, zorlu sıkıcı ve karmaşık, muhasebede de bunlar var.”,
Monopoly	8	4,5	“Parasal şeyler aklıma geliyor monopoly gibi.”,
Rus ruleti	7	4,0	“Rus ruletindeki gibi muhasebede de ya o ya ben ölüyoruz.”
Puzzle	7	4,0	“Yapboz gibi biri yanlışsa hepsi gidiyor, “Muhasebe eğlenceli, sıkıcı ve karmaşık.”,
Sudoku	7	4,0	“Muhasebe de sudoku. tabu gibi ne yaparsan yap anlaşılıyor.”,
Jenga	7	4,0	“Muhasebe de jenga gibi tek bir hatada hepsi gidiyor ve zorlu bir süreç ama eğlenceli de.”,
Kelime oyunu (n=5), Bulmaca (n=5), Tetris (n=4), Domino (n=3), Yakan top (n=3), Korku evi (n=2), Nokia yılan oyunu (n=2), Bilardo (n=2), İp atlama (n=2), Tenis (n=2), araba (n=2), Yerden yüksek (n=1), Tabu (n=1), Halay (n=1), Tavla (n=1), Sek sek (n=1), Akıl oyunu (n=1), Mario (n=1),	41	23,2	“Halay gibi muhasebe de çok çeşitli.”, “Domino gibi birini yanlış yapınca muhasebe de de hesapların hepsi gidiyor.”, “Yakan top gibi eğlenceli ama yakıyor.”, “Kelime oyunu gibi muhasebe de her şey düzenli ve planlı.”, “Hep aynı yerde sekiyorum asla ilerleyemiyorum.”, “Nokia yılan oyunu gibi yem yersen iyi yem yemese kötü, derste anlarsak ve çok çalışırsak iyi yoksa hep kötü.”, “Araba gibi kaza yaptırıyor hep muhasebe, hayatımızı karartıyor.”, “Muhasebe de işlemler bulmaca gibi eğlenceli.”, “Yorucu”, “Zeka geliştirir.”, “Sıkıcı ve karmaşık.”,

Tablo 9’da muhasebeye ilişkin oyun olarak geliştirilen metaforlar görülmektedir. En çok kullanılan metaforik oyun türleri, okey, saklambaç, santraç, körebe, zeka küpü ve pubg oyunlarıdır. Okey gibi bazen şansa ihtiyaç olduğu ama aynı zamanda da hesaplamaları iyi yapmak gerektiği ifade edilmiştir. Muhasebede doğru cevaplar ve hangi hesap kalemleri kullanmamız gerektiği saklambaç gibi zor bulunmaktadır. Santraç gibi stratejik hamleler gerektiği ve zihinsel bir faaliyet gerektirdiği için muhasebe santraca benzetilmiştir. Tek bir yanlışta her şey başa sardığı için muhasebeyi jengaya benzetmişlerdir.

Tablo 10. Katılımcıların Bitki Metaforu Dağılımı

Bitki	N	%	Çünkü
Kaktüs	70	39,8	“Kaktüs sevilmez, dikenleri batır, muhasebeninde dikenleri batır.”, “Muhasebe de çalışırsan kaktüs gibi faydalı.”
Papatya	23	13,1	“Papatya gibi güzel, öğretmenimiz papatya gibi.”
Gül	18	10,2	“Gülün dikenleri var fakat muhasebeyi anlarsak dikenler batmaz.”

Orkide	16	9,1	“Orkide özel ilgi ve çaba gerektirir, muhasebede.” “Orkide gibi güzel ve özel.”
Menekşe	12	6,8	“Muhasebe menekşe gibi seviyorum ama onla da yapamıyorum(bakamıyorum).”
Isırgan Otu	9	5,1	“Yakıcı.”
Sarmaşık	8	4,5	“Muhasebe sarmaşık gibi boynuma dolanmış.”
Böcekkapan çiçeği (n=2), Karanfil (n=2), Dağ lalesi (n=2), Karahindiba (n=2), Lavanta (n=1), Solmuş çiçek (n=1), Kılıç çiçeği (n=1), Ceset çiçeği (n=1), Kalonche (n=1), Narçiçeği (n=1), Şakayık (n=1), Kabak çiçeği (n=1), Çay (n=1), Fesleğen (n=1), Küstüm çiçeği (n=1), Ot (n=1),	20	11,4	“Kalonchoe özel ilgi ve çaba gerektirir, muhasebede.” “Böcekkapan çiçeği gibi yer bitirir insanı.” “Lavanta, kılıç, ceset çiçeği gibi muhasebede kötü kötü kokuyor ve güzel değil.” “Dağ lalesi gibi özen göstersen de dağılıyor.” “Karahindiba gibi ne zaman rüzgar çıkıp savuracak belli değil, muhasebenin de ne zaman savuracağı belli değil.” “Şakayık gibi güzel.” “Solmuş çiçek gibiyim hayatımı bitirdi.” “Papatya, fesleğen gibi soluyorum.” “Uzaktan güzel ama içine girince berbat.” “Çay gibi işlenmeden bir işe yaramıyor.”

Tablo 10’da muhasebenin çiçek olarak metafor algılarında kaktüs, papatya ve gül en çok kullandıkları çiçekler olduğu görülmektedir. Muhasebe kaktüs gibi dikenli, can yakıcı, zor bir ders ancak, çalışılırsa başarılı olunabileceğini söylemiştir. Gül benzetmesini yapan katılımcılar, muhasebenin de dikenlerinin olduğu ama çalışılırsa o dikenlerin batmayacağını ifade etmişlerdir. Muhasebeyi orkideye benzeten katılımcılar özel ilgi isteyen, dikkatle bakılması gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Eşya Metaforu Dağılımı

Eşya	N	%	Çünkü
Hesap Makinesi	34	19,3	“Muhasebe deyince direkt hesap makinesi aklıma geliyor.” “Hesap makinesi gibi işlemlerimizi kolaylaştırıyor.” “Çok fonksiyonlu hesap makinesi gibi karmaşık.”
Süs Eşyası	19	10,8	“Muhasebe gereksiz süs eşyası gibi.”
Mikser	10	5,7	Mikser gibi kafa karıştırıyor.”
Cüzdan	9	5,1	“Cüzdan gibi hep yanımızda olmalı.”
Bozuk telefon, telefon	7	4,0	“Muhasebe çalışması zor, beynimi yakıyor çalışınca.”
Mutfak dolabı	6	3,4	“Muhasebede hesap kalemleri mutfak dolabı gibi ne nerede bulunmuyor.” “Her şeyi düzenliyor.”
Jilet	6	3,4	“İnsanın kendini jiletleyesi geliyor, öldürüyor
Çay süzgeci	6	3,4	“Muhasebe çay süzgeci olmasa da olur ama olsa faydalı olur.”
Şemsiye	6	3,4	“Bazen çok lazım ama taşınması zor şemsiye gibi.”
Makyaj malzemesi (n=5), çöp kutusu (n=5), Sandalye (n=5), Tarak (n=4), koşu bandı (n=4), biblo (n=4), ayna (n=3), Magnet (n=3), Tuvalet Fırçası (n=3), çalar saat (n=3), yapışkan (n=3), lamba (n=3), bilgisayar (n=3), taş (n=3), ev (n=2), el feneri (n=2), el kremi (n=2), avize (n=2), anne terliği (n=1), fotoğraf makinesi (n=1), silgi (n=2), kolye (n=1), ayna (n=3), tabut (n=1), idam sehпасı (n=1), karyola (n=1), uyku tulumu (n=1), pırlanta (n=1), tükenmez kalem (n=1)			“Magnet gibi dıştan güzel.” “Muhasebe bilgileri hep kafamızda olmalı, makyaj malzemesi ve gözlük gibi hep yanımızda olmalı.” “Muhasebe tarak gibi arap saçına döndürdü beni.” “Tuvalet fırçası gibi her yerde kötü görünüyor.” “Kolye gibi ben açmaya çalışıyorum o karıştırıyor.” “Sandalye gibi işlevsel ama olmasa da olur hayatımızda muhasebe.”

<p>“Koşu bandı gibi hep aynı yerde sayıyorsun.” “Karyola gibi bazen rahatsız edici bazen dinlendirici.” “Güzel hocamız anlamamız için bilgileri taş gibi anlamak için kafamıza kafamıza vuruyordu.” “Ev gibi sürekli yenilenmek isityor.” “Bazen yolumuzu aydınlatıyor.” “Avize gibi kafama düştü ölmeyi bekliyorum.” “Hep kaybediyorum.” “Tükenmez kalem gibi tükeniyorum.”</p>

Tablo 11’e göre, katılımcıların bir eşya olarak muhasebe algıları için en sık kullandıkları metaforlar, hesap makinesi, süs eşyası, cüzdan ve mikserdir. Katılımcıların bazıları muhasebenin hesap makinesi gibi faydalı, işlemlere yardımcı olan bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Bazılarına göre ise çok işlem gerektiren işlemlerden oluşan bir ders olduğu ve hesap makinesi gibi karmaşık olduğunu söylemişlerdir. Süs eşyası benzetmesini yapan katılımcılar süs eşyası gibi muhasebenin gereksiz olduğunu ifade etmişlerdir. Mikser gibi kafalarını sürekli karıştırıp hesap kalemlerini karıştırdıklarını ifade etmişlerdir. Cüzdan benzetmesi yapan katılımcılar cüzdanın hep yanlarında olduğu gibi muhasebe bilgilerinin de hep kafalarında olmasını gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 12. Katılımcıların Önerilerinin Dağılımı

Öneri	N	%
Daha fazla örnek çözülebilir	40	22,7
Kalabalık olmayan sınıflarda olmalı dersler	22	12,4
Sorun hoca da değil bende	26	14,8
Hiç anlatılmasa daha iyi olur	21	11,9
Ders gayet güzel geçiyor	20	11,4
Daha yavaş anlatılmalı	17	9,7
Ders esnasında daha az yazı yazılmalı	11	6,3
Bilgisayardan anlatılmalı	14	8,0
Başka hoca gelebilir	5	2,8
Toplam	176	100

Tablo 12’ye göre, katılımcıların önerilerinde en sık dağılımlar: daha fazla örnek çözülmesi, kalabalık olmayan sınıflarda olmalı, hiç anlatılmasa daha iyi olur şeklinde olmuştur. Ayrıca anlamamalarında ki sebeplerden birini kendileri olarak görmüşlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde eğitim alan öğrencilerin genel muhasebe derslerine yönelik algılarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmada genel muhasebe dersi ile ilgili metaforların, “siyah, gri, brokoli, pırasa, kedi, yılan, kış, sonbahar, okey, satranç, kaktüs, papatya, hesap makinesi, süs eşyası” olduğu ifade edilmiş ve öğrencilerin muhasebe algılarında ise “muhasebe zor, sıkıcı, iç karartıcı ama aynı zamanda asil olduğu, gerekli ve faydalı bir ders olduğu, çalışıldığı zamanlarda bile anlaşılmayıp nankörlük yaptığı, zorla sevdirmeye çalışıldığı” algıları ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin muhasebeye karşı metaforik algıları daha çok olumsuz anlamlar taşımaktadır.

Elde edilen bulgular ve öğrencilerin beklentileri dikkate alınarak; muhasebe dersinde daha fazla örnek çözülmesi, bilgisayarlı ortamın ve dijital platformların öğrenim sürecine dahil edilmesi, daha az sınıflarda eğitimin yapılması önerilebilir. Öğrencilerin beklentileri dikkate alınarak derse karşı istek ve heyecanları artırılabilir.

İİBF Sağlık Yönetimi bölümü muhasebe dersini alan öğrenciler ile sınırlı olan bu metafor çalışmasının, öğrencilerin derslere yönelik algılarının öğrenilmesi ve bunların çözüme kavuşturulması

için alanının genişletilerek diğer derslerde de uygulanması, hatta üniversiteler bazında karşılaştırmaların yapılması ve hatta lisans öğrencileriyle bir kohort çalışma yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Ağca, A., & Zeytinoglu, E. (2008). Mevcut muhasebe eğitimi değişmeli mi? öğrencilerin muhasebe mesleğine karşı tutumları üzerine bir araştırma, XXVII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu-, 23-27 Nisan, Antalya, 3-26.
- Akpınar, S., & Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe algılarına yönelik metaforlar, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 77, 91-114.
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100-108.
- Caldwell, M., Weishar, J. & Glezen, W. (1996). The effect of cooperative learning on student perceptions in the accounting principles courses. *Journal of Accounting Education* 14(1), 17-36.
- Cerit, Y. (2008). “Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve müdürlerin görüşleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Cohen, J., & Hanno, D. (1993). An analysis of underlying constructs affecting the choice of accounting as a major. *Issues in Accounting Education*, 8(2), 19-38.
- Efron, S., & Pamela Bolotin J. (1994). Reflections in a mirror: teacher-generated metaphors from self and others. Bolotin Joseph and Burnaford 54-77.
- Erol, İ., & Demirel Utku, B. (2015). Finansal muhasebe dersinde öğrencilerde oluşan kavram yanılgılarının incelenmesi, sadece ilk kelimenin ilk harfi büyük olmalıdır. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1307-1319.
- Erol Fidan, M. (2019). Lisans öğrencilerinin muhasebe eğitimi hakkındaki metaforik algıları: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İibf Örneği, *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 30-57.
- Ertuğrul, İ., & Özdemir, S. (2014). Muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespiti: Ege Bölgesinde bir uygulama, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 204-214.
- Fidan, C., & Ağırbaş, İ. (2020). Muş Alparslan Üniversitesi Öğrencilerinin Genel Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 87: 15-32.
- Fischer, J., & Kiefer, A. (2001). Constructing and discovering images of your teaching In Images of Schoolteachers in America Second Edition, edited by Pamela Bolotin Joseph and Gail E. Burnaford, 93-114. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Fisher, R., & Murphy, V. (1995). A pariah profession? Some student perceptions of accounting and accountancy. *Studies in Higher Education*. 20(1), 45-58.
- Friedlan, J. (1995). The effects of different teaching approaches on students' perceptions of the skills needed for success in accounting courses and by practicing accountants. *Issues in Accounting Education*, 10(1), 47-63.
- Geiger, M. A., & Ogilby, S. M. (2000). The first course in accounting: students' perceptions and their effect on the decision to major in accounting, *Journal of Accounting Education*, 18 (2), 63- 78.
- Gökgöz, A. (2012). Determination of perceptions about accountants through metaphors: a case of Turkey, *Interdisciplinary Journal Of Contemporary Research In Business*, 4(2), 62-71.

- Gökgöz, A., & Dizkırıncı, A.S. (2013). How is accounting perceived in cognitive level? a study based on metaphor, *International Journal of Education and Research*, 1(7), 1-6.
- Güler, M., Ağca, A., & Boz, D. (2016). İşletme öğrencilerinin muhasebe algılarının metaforlar yardımıyla anlatılması, *PressAcademia Procedia*, 2, 298-309.
- Gürbüz O., & Mevlüt Gç (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 293-310.
- Güveli, E., İpek, A.S., Atasoy, E., & Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2(2), 140-159.
- Güven, B., & Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir araştırma, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 503-512.
- Jones, J. P., & Fields, K. T. (2001). The Role Of Supplemental Instruction In The First Accounting Course, *Issues in Accounting Education*, 16(4), 531- 547.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2005). *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil.* (G. Y. Demir Çev.). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerde Metafor.* (Çev: G. Bulut). İstanbul, MESS Yayınları.
- Özcan, İ., Ünal, F., & Helhel, Y. (2009). Muhasebe programı öğrencilerinin cinsiyet ve öğretim durumunun muhasebe mesleğine yönelik tutumları ile ilişkilendirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 41, 170-181.
- Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar, XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 28-30 Eylül.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.
- Saudagaran, S.M. (1996). The first course in accounting: an innovative approach. *Issues InAccounting Education*, 11(1), 83-94.
- Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde (2020). Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Yamane, T. (2001). *Temel Örnekleme Yöntemleri*, Çev: Alptekin Esin, M. Akif Bakır, Celal Aydın, Esen Gürbüzel, Literatür Yayınları İstanbul.
- Yıldırım, S. (2015). “Genel Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse İlişkin Beklentileri ve Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi”, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 14(44), 1-15.
- Yob, Iris M. (2003). “Thinking constructively with metaphors”, *studies in philosophy and education*, 22(2), 127-138.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers: Birinci yazar /First author % 34, İkinci yazar/Second author % 34, Üçüncü yazar /Third author 33
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).

Extended Abstract

Metaphor, as a tool of thought, expresses the transfer of knowledge from a familiar field to a new one. In recent years, studies on metaphors or using metaphors in different disciplines of social sciences have increased. The fact that this phenomenon is a very effective mental modeling and mapping tool for people to express and shape their thoughts contributes to the increase in the studies on metaphors. The importance of metaphors emerges especially in the visualization and concretization of abstract concepts, and in the learning of difficult concepts and terms. Metaphors, which are a way of thinking and seeing, are also a means of facilitating the learning of new information. The abstract structure of accounting concepts and the necessity of indirect transfer of these concepts bring metaphors to the forefront as an effective cognitive model that can be applied to explain and understand a complex, theoretical or abstract phenomenon in accounting teaching.

The aim of this study is to reveal the feelings and thoughts of the students who are taught in the health management department and take general accounting course, about the accounting course, through the metaphors of color, animal, food type, season, game, flower and object. General accounting course is the course that is introduced to accounting for the first time. Identifying students' perspectives and perceptions in this first encounter through metaphors will be helpful in understanding the reasons for negative perceptions towards this lesson. It is thought that revealing these perspectives of the students will be a guide for the teaching staff in accounting education. Within the framework of this purpose, a questionnaire was applied to the students studying at Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management in November 2019. By making a full count from the main mass formed by 428 students, the convenience sampling method was chosen and it was tried to reach the entire study population. A questionnaire with usable data was obtained from 176 students. The study was carried out within the scope of the phenomenology study design, which is one of the qualitative research methods. In addition to the age, gender, class, course status questions consisting of demographic information prepared by us, the quantitative and qualitative analysis were based on the studies of Erol Fidan (2019) and Fidan and Ağırbaş (2019). In the analysis of the data, the method followed by Saban (2009) was applied. If the accounting was a color (animal, food type, season, game, flower and item), it would be "...". Because they were asked to complete the sentences "...". Data analysis was done in three stages. First, the sources of the metaphors used by the participants were subjected to descriptive analysis and tabulated. The intensities of using metaphor sources written by the participants on all metaphors subjects separately are shown in the tables. The second stage is the sorting stage. In terms of the relationship between the source of the metaphor and its subject, the source of the metaphor was examined and eliminated. Here, answers that do not have any logical justification for metaphor and that do not contribute to the understanding of the concept of accounting were determined and excluded from the evaluation. In the last stage, content analysis was conducted to gather metaphors under various conceptual categories, and those with common features were determined.

As a result of the research, the metaphors related to the general accounting course were: "black, gray, broccoli, leek, cat, snake, winter, autumn, okey, chess, cactus, daisy, calculator, ornaments". In the accounting perceptions of the students, the perception that "accounting is difficult, boring, depressing but at the same time noble, is a necessary and useful course, is not understood even when studied, is ungrateful, and is tried to be liked by force" has come to the fore. Considering the findings and students' expectations; It can be recommended to solve more examples in accounting lessons, to include computerized media and digital platforms in the learning process, and to provide education in fewer classrooms. This metaphor study, which is limited to students who take the accounting course of Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management, can be applied to other courses by expanding its field in order to learn the perceptions of the students about the courses and to solve them, even to make comparisons on the basis of universities and even with undergraduate students. A cohort study is recommended. Parallel steps should be taken with the students in order to simplified the teaching methods and to make them really adopt them.